

„Spreeuwenhotel” in Eendenkooi

Met foto's van „Articapress” - Haarlem

In de omgeving van Vijfhuizen, een dorp in de noordwestelijke hoek van de Haarlemmermeerpolder, ligt een eendenkooi. En — hoe vreemd het ook moge klinken — deze kooi is ouder dan de polder zelf, die in 1952 haar honderdjarig bestaan herdacht. Bij de droogmaking van het Haarlemmer Meer werd de ringdijk namelijk niet overal evenwijdig aan de meeroevers gelegd. Hier en daar werd een stuk bestaand land geannexeerd en hiertoe behoort ook het weidegebied, waarin de eendenkooi ligt.

De opmerkelijke voorbijganger zal gemakkelijk het verschil zien tussen dit gedeelte en de rest van de Haarlemmermeerpolder. Rechte wegen zijn karakteristiek voor dit landschap, maar bij de eendenkooi heeft de Spieringweg een paar gezellige bochten, omdat deze om de kooi heen is gelegd. In de volksmond heet deze weg dan ook de „Kromme Spieringweg”.

Ook het landschap op zichzelf is anders: de weilanden liggen zacht glooiend om de kooi en zelfs de weg vertoont een hoogteverschil op de plaats, waar deze over een gedeelte van de vroegere dijk om het meer loopt.

Zelfs zonder op deze punten te letten, zal de plantenkenner u vertellen, dat deze geannexeerde punt niet tot de droogmaking kan behoren. In de omtrek van de eendenkooi komen namelijk planten voor, die eveneens groeien in de polders aan de overkant van de ringvaart, maar die verder niet, of vrijwel niet, in de Haarlemmermeer worden gevonden. Ook omgekeerd is dit het geval.

De kooikers, die vóór de droogmaking het kooirecht in deze eendenkooi hadden, hebben hier toen een flinke boterham verdiend. Voor de verschillende eendensoorten was het meer een voedselgebied zonder weerga. Als veilige (?) uitwijkplaats dicht aan de meeroever, hadden deze dieren toen de eendenkooi, die met de door bomen en struikgewas omringde vijver de vogels beschutting bood in het vlakke weidegebied.

Toen echter het Haarlemmer Meer een eeuw geleden droogviel, verdwenen vele eenden, door het uitvallen van hun voedselgebied, naar elders. Weliswaar zijn de akkers in de Haarlemmermeerpolder omzoomd door sloten en tochten (hoewel nu veel minder dan vroeger), maar het waterpeil is in de zomer meestal laag, terwijl er vele geheel droog staan. Dit alles neemt echter niet weg, dat er ook nu nog veel eenden worden gekooid.

Het gaat echter in dit verband niet om de kooi als vangstplaats van eenden, maar om een andere functie, die deze in het vogelleven inneemt. Sedert mensenheugenis is de kooi namelijk een slaapplek voor ontelbare spreeuwen.

De „bezetting” varieert naar de tijd van het jaar. Weliswaar zijn er altijd vaste gasten, die hier steeds verblijven, maar de drukte begint toch pas, wanneer de spreeuwen de jongen uit het eerste legsel hebben grootgebracht. Deze zwermen overdag uit over het polderland in de omgeving en trekken 's avonds in troepen op de kooi aan. Naarmate de tijd vordert en de jongen van de volgende „lichtingen” uitvliegen, wordt het drukker. Maar de grote drukte valt in de nazomer. Dan zijn het geen duizenden of tienduizenden

vogels meer, die elke avond naar de kooi trekken, maar is hun aantal in de letterlijke zin van het woord ontelbaar.

Zo tegen zonsondergang ligt het kooibos als een magneet in het polderland tussen weiden en hooiakkers. Uit de verre omtrek komen de spreeuwen aangevlogen. Soms zijn ze alleen of met enkele soortgenoten, maar ook zijn er groepen van honderden of duizenden vogels, die zich op hun puntvleugels naar de kooi reppen. Er zijn er, die nog even „landen” op een tussenstation, zoals in de hoge populieren bij de openbare school in Vijfhuizen of in de bomen rond de boerderij en in de omtrek.

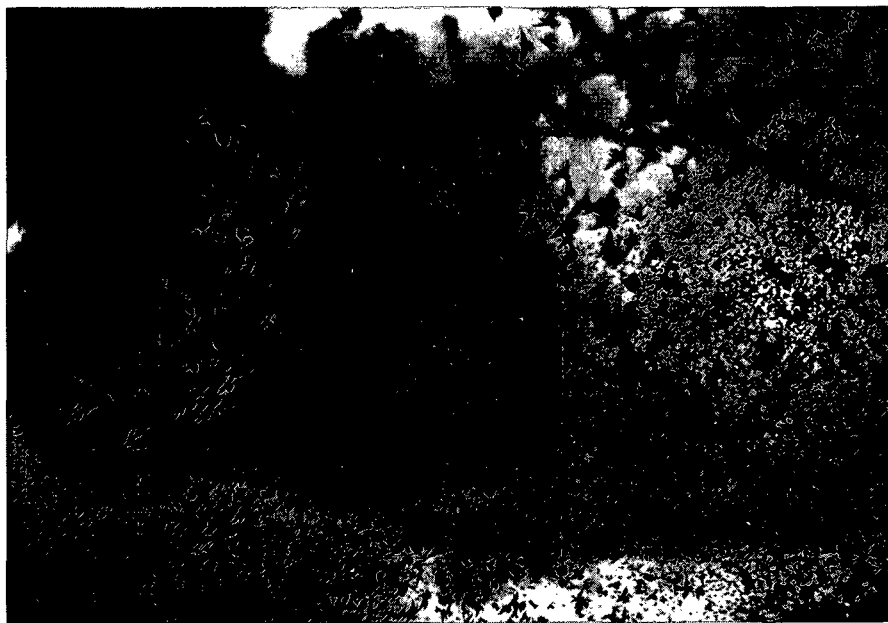
Dan — als op commando — vliegen ze op, naderen de kooi en laten zich gelijk in de bomen neerzakken. Het is opmerkelijk dat het „in-het-rond-zwerven” vooral plaatsvindt bij regenachtig weer. Bij een heldere hemel (we zagen het deze week nog) en veel wind komen de vogels laag over de akkers aanvliegen en verdwijnen ze rechtstreeks in de kooibomen.

Maar het fraaiste schouwspel ziet men als de talloze vogels, opgeschrikt door het een of andere geluid, zich als een massale wolk uit de bomen verheffen om gezamenlijk boven de lage landen te wenden en te keren. Nu eens vormen ze een reusachtig wentelend wiel; dan weer vliegen ze in gesloten formatie of in gestrekte vorm. En als zij hun bliksemsnelle duikvluchten uitvoeren, zoekt de lucht van de slag der honderdduizenden vleugels.

Het is daar in de avonduren bij de eendenkooi een gekwetter van jewelste. Het schijnt alsof iedere spreeuw die dag iets heeft beleefd en dat op luidruchtige manier aan zijn burens moet vertellen. Dat dit niet steeds vreedzame verhaaltjes zijn, blijkt wel uit de vele vechtpartijen, waarbij een kluwen schetterende en scheldende vogels boven de bomen uitvliegt.

Een massale spreeuwenwolk.

Foto: „Articapress”

Helemaal stil wordt het trouwens in dit „spreeuwenhotel” nooit. Ook spreuwen dromen weleens hardop en worden dan door hun „slapies” — eveneens op luidruchtige wijze — tot kalmte gemaand.

Zo in de loop van de maand november beginnen de gasten te vertrekken. Dan verruilen ze hun slaappleats in het vlakke polderland voor een plaatsje in mildere oorden. Maar zodra de lente in het land is, zijn ze weer present en maken ze de oude eendenkooi opnieuw tot een vogelkundige bezienswaardigheid.

Mr. H. A. Foyer

Het Groothertogdom Luxemburg

De bedoeling van dit artikeltje is tweeledig. In de eerste plaats bevat het een paar nuttige wenken voor K.N.N.V.-ers, die van plan zijn in vakantie of op excursie Luxemburg te bezoeken. In aansluiting daarop heb ik geprobeerd in kort bestek een indruk te geven van het landschap, de flora en de fauna. Om te beginnen enkele hulpmiddelen. In het vorige jaar (1955) is een uitstekende kaart van Luxemburg gereedgekomen op schaal 1 : 25.000, in ca. 30 bladen. Alle bijzonderheden betreffende terreingesteldheid, terreinvorm (hoogtelijnen per 5 m) en begroeiing (onderscheiding van loof- en naaldhout, hoog en laag hout), alle wegen en paden zijn er op aangegeven. De prijs is vrij hoog: Bfrs. 32,— per blad, maar indien men langere tijd in een streek blijft loont het zeker enkele bladen aan te schaffen. Verkrijgbaar via de boekhandel.

De Hallerbach

Foto: C. A. den Oudsten